

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33088
Nom	Societat, població i territori
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1104 - Grau de Ciències Ambientals	Facultat de Ciències Biològiques	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1104 - Grau de Ciències Ambientals	137 - Societat, població i territori	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
CABREJAS HERNANSANZ, MARIA LUISA	330 - Sociologia i Antropologia Social
MELO ESCRHUELA, CARMEN	195 - Geografia

RESUM

L'assignatura aborda els aspectes principals de les relacions entre el medi ambient i les estructures i els canvis socials, així com la població i les seves formes d'ocupació del territori com a factor clau de la problemàtica medioambiental.

Es pretén que els/les estudiants adquerisquen coneixements i desenvolupen capacitat de reflexió i acció sobre les dimensions socials, demogràfiques i territorials del desenvolupament i la sostenibilitat, sobre els límits imposats per la natura al desplegament de la presència humana sobre el planeta, sobre les petjades ecològiques en el territori dels assentaments de població i les seves activitats econòmiques i socials, i sobre la interacció societat-medi ambient.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1104 - Grau de Ciències Ambientals

- Capacitat de reflexió i d'acció sobre percepcions socials, conflictes i efectes sobre l'estructura i el canvi social sobre els problemes ambientals.
- Capacitat per interpretar processos territorials a diverses escales.
- Capacitat de valoració del medi i de la qualitat ambiental.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Coneixement de les relacions entre la població, la problemàtica ambiental i els processos d'estructuració i canvi social, així com de les seves percepcions col·lectives.
- Interpretació dels processos territorials.
- Coneixement dels principis del desenvolupament sostenible i de la seva incorporació en l'àmbit socio-econòmic.
- Coneixement i capacitat de reflexió dels factors demogràfics i la seva repercussió sobre els problemes del medi ambient i del desenvolupament.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. PRIMERA PART: POBLACIÓ I TERRITORI

Introducció: Societat, població i territori

1. Població i Territori. Dinàmica i estructura de la població

- La població mundial: una aproximació introductòria
- Contrastos territorials i temporals en el creixement de la població
- Concepte i components de l'estructura i la dinàmica de la població
- El creixement natural. La mortalitat. La fecunditat i la natalitat
- Desenvolupament i transició demogràfica
- Els moviments migratoris

2. Població i Territori. Models Territorials

- Espais urbans

El procés d'urbanització: etapes, factors explicatius i conseqüències

La ciutat dispersa, característiques, causes i conseqüències; el seus impactes mediambientals

Urbanització i països en desenvolupament

- Espais rurals

Agricultura, medi ambient i espais rurals en els països del Sud

Transformacions en els territoris rurals dels països del Nord

3. Població i recursos naturals

- Els límits del creixement

- Creixement demogràfic i esgotament de recursos

- Malthusianisme, neomalthusianisme i antimalthusianisme

2. SEGONA PART: SOCIETAT I MEDI AMBIENT

4. Societat i medi ambient. Percepció social dels problemes ambientals i canvi cultural

- Coneixement comú i coneixement científic sobre la realitat ontològica: geo-bio-psico-social-cultural

- Ciència simplificadora versus ciència de la complexitat

- Antropocentrisme i ecocentrisme

- Opinió sobre el medi ambient i la posició social

- Lacció ambiental: el sectoralisme ambiental i la fragilitat pràctica del consens ambientalista

5. Desenvolupament, sostenibilitat i canvi global

- Sostenibilitat i equitat: petjada ecològica.

- Altres indicadors del desenvolupament i la sostenibilitat.

- Perspectiva i límits de la modernització ecològica.

- Canvi social en la societat post-carboni i la dinàmica social mundial més enllà dels límits al creixement

6. Medi ambient, estructura i canvi social

- Consum i sostenibilitat

- Sostenibilitat urbana

- Conflicte socioambiental: economia política del medi ambient, societat del risc, accés als recursos naturals i desigualtat social

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula informàtica	6,00	100
Pràctiques en aula	6,00	100
Tutories reglades	3,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	35,00	0
Preparació de classes de teoria	25,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

- Presentació en l'aula dels continguts teòrics més importants i amb més dificultat, mitjançant l'exposició del professorat, complementant amb preguntes i debat amb els/les estudiants.
- En gran part dels temes, prèviament a la classe, els/les estudiants hauran d'haver llegit diversos materials (manuals, fitxes, articles científics, documents o textos) proporcionats o indicats pel professorat.
- Classe pràctica de camp.
- Classe pràctica d'aula normal o d'informàtica .
- Seminaris.
- Tutories en grup: Exposició i debat de temes preparats pels alumnes en grup.
- Tutories individuals per a l'aclariment de dubtes de la teoria o de les pràctiques i els treballs.

AVALUACIÓ

Proves objectives, consistents en un o més exàmens de la part teòrica de l'assignatura: **70%**

Treballs en grup: contingut, presentació i exposició oral o escrita: **30%**

Per a sol·licitar l'avançament de convocatòria d'aquesta assignatura l'alumne ha de tenir en compte que haurà d'haver realitzat les activitats obligatòries de l'assignatura.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ARANGO, J. (2005): La población mundial, en ROMERO, J. (Coord.), Geografía Humana. Procesos, riesgos e incertidumbres en un mundo globalizado, Madrid, Ariel, pp. 55-99
- REQUES, P. (2001): Población, recursos y medio ambiente. ¿El final de los mitos?. Santander, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cantabria, 84 pp.
- GARCÍA, Ernest (2007): Medio ambiente y sociedad: la civilización industrial y los límites del planeta. Madrid, Alianza Ed.
- GÓMEZ BENITO, C. y LUQUE PULGAR, E. (2004): Medio ambiente y sociedad: Guía didáctica 60107GD01A01. Madrid, UNED.
- GARCÍA, E. (2006): El cambio social más allá de los límites al crecimiento: un nuevo referente para el realismo en la sociología ecológica". Aposta- Revista de Ciencias Sociales, Revista Digital, <http://www.apostadigital.com/revistav3/hemeroteca/egarcia.pdf>.
- SACHS, J. (2008): Economía para un mundo abarrotado. Barcelona, Debate, 527 pp.
- THUMERELLE, J. P. (1997): Las poblaciones del mundo. Madrid, Cátedra, 427 pp.

Complementàries

- Cabrejas, M. y E. Garcia: València, l'Albufera, l'horta: medi ambient i conflicte social. València, Universitat de València, 1997.
- Diamond, J. M.: Colapso: por qué unas sociedades perduran y otras desaparecen. Barcelona, Debate, 2006
- Heinberg, R.: Se acabó la fiesta. Benazque, Barrabés, 2006.
- Latouche, S.: Sobrevivir al desarrollo: De la descolonización del imaginario económico a la construcción de una sociedad alternativa. Barcelona, Icaria, 2007.
- Mies, M. Y V. Shiva.: La praxis del ecofeminismo. Biotecnología, consumo y reproducción. Barcelona, Icaria, 1997.
- Novo, M. (coord.) (2007):. Mujeres y Medioambiente. Los caminos de la visibilidad. Madrid, Catarata, 2007.
- BAUDELLE, G. (2000): Géographie du peuplement. Paris, A. Colin, 192 pp.
- EHRLICH, P. y EHRLICH, A. (1994): La explosión demográfica. El principal problema ecológico, Barcelona, Salvat, 334 pp

- LE BRAS, H. (1997): Los límites del planeta. Mitos de la naturaleza y de la población. Madrid, Ariel, 256 pp.
- LIVI BACCI, M. (1990): Historia mínima de la población mundial. Barcelona, Ariel, 222 pp. (Nueva edición: Crítica, 2009)
- MALTHUS, TH. R. (1798): Primer ensayo sobre la población. Madrid, 1966, Alianza Editorial, 317 pp.
- MEADOWS, D. et al. (2006): Los límites del crecimiento 30 años después. Barcelona, Galaxia, 514 pp.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

Como norma general, la modalidad de docencia se adaptaría a la situación sanitaria del momento y a lo que las autoridades sanitarias y académicas acuerden en este sentido.

1. Contenidos

Se mantienen los contenidos inicialmente recogidos en el programa de la guía docente para ambas partes. En la primera parte se deberán de reajustar algunas de las prácticas para poder adaptarlas a un marco de docencia remota.

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

En la primera parte de la asignatura se mantiene la programación temporal prevista y el volumen de trabajo será muy similar, solo que distribuido entre sesiones de clases y trabajo autónomo del estudiante de manera síncrona y asíncrona.

En la segunda parte de la asignatura se mantienen las actividades y volumen de trabajo de la guía docente original. De darse condiciones docentes híbridas de semipresencialidad, como criterio general no se mantienen los horarios para la docencia no presencial que se establezca mediante los turnos rotatorios o la no presencialidad. Se otorga una relativa libertad a los estudiantes en el caso de no presencialidad o semipresencialidad para realizar las actividades programadas de acuerdo con su propia autoorganización. Además, se adopta un criterio de flexibilidad parcial con la finalidad de poder programar sesiones y actividades presenciales sincronizadas con los estudiantes.

3. Metodología docente

En la primera parte de la asignatura, la docencia de las clases teóricas pasaría a ser impartida a través de la plataforma Blackboard y mediante videos elaborados por el docente. Las clases prácticas de informática consistirían en la elaboración por parte del estudiante durante el tiempo de clase de las

prácticas por ordenador, con la tutorización remota del responsable de prácticas. Las clases prácticas de aula consistirían en una explicación previa por parte del docente para presentar el ejercicio a realizar y el resto de tiempo sería para el trabajo desde casa del estudiante.

En la segunda parte, en caso de que la situación sanitaria imponga que la totalidad de la docencia se desarrolle online, se sustituirán todas las sesiones por envíos de materiales por correo electrónico, por subida de materiales en Aula virtual, videoconferencia sincrónica o por transparencias locutadas. En el caso de las actividades prácticas, se garantizará la interacción con estudiantado, mediante diversas fórmulas, como la comunicación por correo electrónico, la videoconferencia o foro o chat en aula virtual. Dado el caso, las adaptaciones correspondientes serán comunicadas a los estudiantes por el equipo docente de la asignatura.

Se utilizarán textos y documentos, archivos digitales, que se relacionen con el programa, además de vídeos y otros documentos gráficos y de imagen.

PARA EL ESTUDIANTE VULNERABLE O AFECTADO Se se adaptará la metodología a las actividades no presenciales mediante diferentes fórmulas posibles: trabajos individuales asignados, desarrollo de proyecto individual, seguimiento de las clases por videoconferencia directa para online

4. Evaluación

Se mantienen los criterios de la guía docente en relación a la ponderación de la evaluación del conjunto de actividades. El peso del módulo teórico será el 70% de la nota final. El peso de la parte práctica será el 30% de la nota final.

La evaluación teórica de la primera parte en el caso de que no se pueda realizar el examen de manera presencial consistiría en la redacción de un ensayo sobre sociedad, población y medio ambiente manejando adecuadamente los conceptos y definiciones expuestos en clase y a partir de un caso práctico.

La evaluación teórica de la segunda parte consistirá en una prueba o un trabajo escrito para la evaluación de la parte teórica mediante un listado de preguntas sobre cuestiones y problemas ajustados al programa. En caso de estudiantado vulnerable o afectado, las posibles actividades de grupo evaluables se trasladarán a actividades individuales. En caso de que la situación sanitaria imponga unas condiciones no presenciales las fórmulas evaluativas se adaptarán a las condiciones online mediante la adición de actividades de evaluación continua y mediante pruebas escritas sincrónicas o asincrónicas.

5. Bibliografía

Se mantiene la bibliografía existente en la guía docente y se facilitarán materiales y documentos digitales.